Mijn Heer

Mijn Heer Adam
Huijgens Secretaris
der Stadt

Dashuiset

Memorie van al dit gene vorgemelde saecke
van mortagne tot mijne kennisse is gekomen
soo hier op aendrang als beide gistere voor
middagh.

Den Vrijdaen van dese maendt gaende op aendrang d'Heeren van
Gravenhage en voorn. de welcke onder andere nevens mij onder
Graeffen dat mortagne niet gewelt hadde weghs gekomen uijt
den Haege Huijs.e Orlbans; en dat t selve tot utrecht was
gedemaneert door eenige Vladringen, de welcke sijde onder hadden
verloofd te sijn, en dus bij hadden verwolgt dese; en hadden tot utrecht
verlochte Heeren oft acht ruijters van Comp.e van Ht. van
Grinkel, d welcke hem naeren toegestaed.

Des anderen daeghs wierde ick bericht dat de ruijters wederomm
waren gekomen, sonder iets gedaeffectueert te hebben.

Saeterdes voorsdags en Saterdags s' nachts ontfingh ick een brief
van Ht.e graeff van Luijtemb.; waer bij verseekt wierd hem
middel den Ht. van Strakel bij sijn Exc.e was, dat ick des
middags daer wilde komen ende
dat in huijs had, heb gedeuscheert, en ter dien eijnde mijn Heer
derwaerts gesonden, die mij des selfs avonds schreef dat, dewijle
ick niet wat gekomen, des Graeff nittens d' Heeren van Stra-
kel en Langeradeq, en t verdere gesellschap des anderen daeghs
s' middaghs bij mij soude komen ende, gelijck is geschiet, uijt
gesonderd, dat des Ht. van Strakel, vermidts eenige weder-
spaenigheeden, voor bij passeerde.

Voors hebb' ick uijt de mondt van Ht. Graeff Langeradeq
en sijne verdere suite, verstaen dit nadeelijnde;

Dat dijnsdags te voren tot Luijtemb. den verrijn mortagne met
de Huff. waer aengekomen, die versocht hadde aldaer te mogen
verblijven, t'der tijdt de vrienden int huijselijck hadden geconferideert.

Dat gem. Graeve, alvorens hun daer toe consent te verleenen
hadt doen afvraegen, of dat met hadt bijde wil was, en voor
ant woordt van bijde bekomen, Jae.

Dat, of sij niet wilde van hem geseparee'rt worden, tot dus
consent van vrienden van hadt gedaen wordt, mede
de Vrouw' int huijs hadt verclaert, dat, alsse s' avonds te
bedd' soude gaen hadt hem gesprekenderwijs yder een bed apart,
en de Huff. hadt gesijt, dat sie niet een bed voor hadt bijde
begeerde; en was alsoo geschiet; en soo sijn sij bijden anders
gebleven tot s' anderen daeghs ten thien uijren op t bedde.

Mortagne hadt verclaert hier voor die tijdt niet onwillig
aengedraeckt te hebben.

Dat de Huff. niet onder gewelt, maer met hadt wil, was
weghgeworen, gelijck sij sulcx mondelingh en schriftelijck
hadde verclaert; waer op mij verthoont wierde copie van
een brief van hadt aen mortagne geschreven.

En andere aen Vladringen, uijt Luijtemb., waer bij sij versijerde
hem te spreeken.

Als oock een schrijftdlijcke tróúbloffe houdt datum.
Seggende dat H.r graef dat hij van 't een en 't andr aen
hadt Ho. mo., en d' Heeren van Hollandt, hadde kennisse
gegevt; en dit alles op 't advis van H.r Brakel, die dat
mael noch bij hem was.

Gemt. H.r graef bladijde oock, dat s' morgens eyghl te
voren den voorn. vlaedingh insolentelijck was komen
rijden met 7 ruijters, buijten sijn huis officiers kennisse
ende buijtenl., de selve op indecten gevangen, en voor en
achter dat slaeph een schildwacht gesett, oock een voor
poort van 't hof, sonder alvorens daer toe te hebben eenige
permissie.

Beide voorens, dat vrijdags alder wat gewesen, de raetsheer
Rijxen, met de fiscaal Strijp, aen H.r Grave versoeckende om met
de Staff.r te mogen spreeken, het welcke is geschiedt: en daer
nae hadt hij Rijxen versocht de Staff.r mede te mogen nemen,
het welcke hem wierdt toegestaen, soo het hem wil was,
en anders niet. Oock waren dien daegh d' eerste brieven van
hare Ho. mo., en die van Hollandt, aen Graef gekomen.

Des naemoens alle de graef op mijn versoeck gerefolveert was
met sijn gesellschap hier des nachts op Amerong te blijven, onder
beloftte dat ick s' anderen daeghs met de mijne wederom mede
nae Cuijlemb. sonde gaen, soo ontfangh hij een brief van H.r
Gesandt, die hem verwittigde, hoe dat d' H.en Rijxen en Strijp, met
den Oppr- en Onderschout van Utrecht, gevaelsiseert met
soldaten en dienaers, waren over de Rijn gekomen in 't veerhuys,
en hadden alder strijdelijck wegh genomen twee dienaers van
mortagne, met intentie om d' selve over de Rijn te sleepen,
wat op het canaille op beide gram, roepende, stadtse met
kwetsen doodt; en wierdt oock al onderstussen met eenige
steen geworpen, sulex dat sij de twee knechts voor
bleven aen Schilt van Cuijlemb.: waer over de graef seer
ontstelt wierdt, en gingh om die oorsaeck noch dien selven avont
nae Cuijlemb.

's maendaegh, sijnde den 14 maerts, ben ick op sijn Exce.
begeerte, met de heer van Amerong, nae Cuijlemb. gereedt, en
ontrent elf uijren gearriveert. In 't inkomen hadde de
Graef mij met groote blijtschap verhaelt, dat alle disordres
eenige daegh te voren over deze materie gestelt, waren
bij geleijdt, en dat d' H.r Rijxen, en de fiscaal, en hij H.r
Graef van andren hadden contenten: dat de Staff.r met
twee knechts van mortagne soude voorgeleidt worden, ende
mortagne met de reste, soo sij waren te bekomen; doch geleijdt
wierdt al eenige daegh wegh gewesen waren. Ende voort tenten
't salt, hebb' ick aldaer gevonden de twee voorn. H.heren,
die nae mijn welcomingh, mij het gene voorsz. confirmerden,
seggende onder andere, dat noch haer ho. mo. noch de
Staten van Hollandts intentie niet en was, den Graef hun
door jet van sijn privilegien te benemen. Ende daer mede, soo
men tot de tafel, sijn wij gesamentlijck van Graef civiel
getrakteert, toonende d' een en d' ander hem vergenoegen te
wesen; en wierdt al een goedt glas wijn tusschen beijden
gedronken. Ter wijl wij over tafel saten wierden de twee
knechts gevangelijck 't schiep af nae vaer gebracht,
en de Staff.r preparerde haer vaer, om met d' H.heren Rijxen
fiscaal en andre vrienden te volgen.

Ontrent twee uijren aen tafel gesetten hebbende, kompt
een dienaer d' H.r Rijxen seggende, dat twee raetsheeren van 't
Hof van Hollandt, gedaelsiseert met ontrent dertigh
soldaten van guarde, tusschen de vaer en Cuijlemb. waren;
weder op hij seijde, die vrienden sijn hier nu niet noodigh: het
wedrech is al beschickt; wij sullen haer lant weder, dat se
willen aen vaer blijven, en ons met de Staff.r onder
gevangens aldaer inwachten, op dat geen nieuw moeijelijcheit
den voorsaeckt wordt.

Dit niet tegenstaende sijn ontrent een uijr daer nae de
voorn. commissarissen, met de soldaten, tot Cuijlemb. gekomen,
lotende de militie voor poort in een herberghs.
De Graef sulex verstaende, proponderde over tafel, of hij
de gemt. Heeren wel sonde dieren versoeckt bevel te
komen, om een glas wijn met haer te drinken: 't welck hij
d' H.r Rijxen en de fiscaal wierdt geoordt gewonnen, den
raetsheer, ontfende een edelman, tot dien eijnde derwaerts gaende,
doch de fiscaal bleef wel een uijr uijt; en d' H.r Rijxen,
die noch aen tafel sat, over den wedr boodt schappen inne
voor ontfangen, sijnde eijndelijck, deze heer hebben kreuldt,
ick sal gaen en sien, of ick haer selfs kan bevel brengen.
een half uijr daer nae sijn sij met haer vieren gelijckelijck in
't salt gekomen, en de twee raetsheeren gekomen middelijck bij
den Grave ontfangen, die nae een kort complim.t hem
aendijdt, hem sulcks van hare commissie, 't welck was,
om overtagne, de Staff.r met de complicen, die gevappre
hendeert waren, of noch 't apprehendeert sonden, nae den
Hage te vervoeren: sijnden tegens den Graef, terwijl
het schiep voor Staff. gereedt lagh, dat sij d' selve eerst
sonden afhalen, en hem dan wederom nae toe sprekende;
wat over ick hebb gemarqueert dat Rijxen minweghs
was, geween en ontfangende van die twee heeren malcanders
picante woorden; en wilde Rijxen, noch met haer inne
wesen gaen, noch oock de Staff.r uijt haer logement gaen
halen: maer gingh met d' H.r van Langraey en mij te
voet nae 't schip, tusschen wegen vrij wat keerende
op die twee commissarissen, en wilde eerst niet mede
't schiep gaen, dan liet sich noch eijndelijck door den
fiscaal disponeren.

Den selven avont ontrent 7 uijren versocht de twee
gebleevene commissarissen audientie bij den Graef, en
leerden over de brieven van Holland, 't Hof, alwaer
ick niet present was, daer op den Graef geseijt worden
geantwoort te hebben dat hij de brieven sonde lesen; en
haer met een versoeckende dien avont te willen blijven
eten, en dat hij met haer dan nader sonder spreken, dat
haer E.E. geweigert hebben.

Jck met de Gravin, dr H.r van Langrave, en de vrouw
van Stondrongh, en andre meer, met de kadre spelende,
komen gemeen, Graaf int gemaak, en versocht ick eens
met hem in sijn cabinet wilde gaan, gelijck ick dede,
alwaar hij mij verhaalde haar geproponeerde, en verthoon,
de de voorsz. brieven, in presentie van sijnen drost
de Advocaat van Diemen, en een van sijne Raeden, met
groote bekommernisse over de dreigementen, die de
selve inhielden, beklagende sedert sijn ongeluck, en ver,
socht dat ick hem wilde raeden wat hier in doen sonde;
ick hebb' hem gesegt, dat hij moest geen satisfactie
en consenteert op't geene versocht wierd, en de ware
geschiedenis van sake d' H.n Staten voor brieven: waar
op de graaf een complem.t aan voorsz. H.r hebbende
maeken, en voen wetende dat s' andren daeghs met haar
over het subject van die brieven sonde nadenken
spreeken, en consenteert geen, soo hij mij hadde gesegt
Steeds den 15.en over de half twee uyren versocht d' H.r
Hamius mij te spreeken, en komen in den Hof van
t kasteel, seyde naar een seeldsen complem.t, hoe
swaar de saeck van Mortagne alomme bij de regering
in Holland werdt opgenomen; en hoe misnoegen met
is over de procedures die de Graaf hier in houdt, en
dat, bij aldien meer gue niet gedapprehendeert werdt
haar wel ontsteeks vaar nakomen; ick hebb' hem
gedantwoordt, dat de Graaf niet te beklagen, de voorsie
een goeden h.r is, de onmiddeligh inhalen van d' justitie
als sijn geliefde leven in Duytslandt opgedroogt sijnde,
en qualijck van sijn ministers geduldt; en dat ick hem
leende verstekerd, dat mij van hem alles sonde leyden
worse sonden d' lijdende: bij versocht ick dan de
Graaf de voorsz. sa wij hoden eens sonde voor vogt hebben
er sij bij hem quam, gelijck hebb' gedaen, die mij tot
antwoordt gaf, dat bij alles sonde doen, wat mijn van hem
begeerde; daar nae sijn sij bij hem gekomen, en hebben
onder den andren gerees oorlof versoeckt door stadt te land
door, de poorten sijn thuis nijeyt allomme gesloten, en de
burgerie int gewer [illegible]
en sijnen op nae [illegible]
voorsz. Steeds Commissarissen, die mij met mijn gevolgh door
een van hare dienaren nae stendrong. bes tot voor poort hebben doen geleyden
togne, wel niemant en trackten, en tot dien tijdt toe mor,
wat verders, leert d van sijn complicen, konden ontrappen.
tijdt.

Hoogt Edel Geboorn Heer de Raeder

1 Uitt: geleerd mij de dinst te daen, bij sijnen
missive van den 19/9 te ratificeeren, desselfs
overkomsten in den Haagh, de Lad'r van Gistel
de Stadthouder van Hollandt onder Lad'r Vacante
Ampts sonder difficulteyt, sek mit Loosen
den Heere Kinsbergen niet mislooven
sal, maar het sijn dessijn gebraeken,
het welcke mij anders sal leed sonden doen
Bij aldien den gaelden Ruijsch de Campvoet
van den prince van Taranto hetamptt
is sij gelueticke, den meritiert sij inden daeth
want altijdt voor den heert officier
gehandelt is, sek twijfel niet of den Heere
van Mambaets sal, bij aldien Kwelder den
Lieutenant Generaal van Ruijtenijeu medent,
groote diversiteit doen aen meesters Staten,
Ruijsch Generaal Majoors te meesters
daeth, wegens dat in sulcken kas Uitt:
meest sal gelieuden gaat te reinden ick
daer aen spreeken, den sal ick soo rasche